

Stworjeni po Božej ideji

Stworjenje Hadama, detail freska Michelangela w Sixtinskej kapale w Romje (mjez 1508 a 1512)

Žródło: Wikipedia

Wšitku swoju starosć čisńće na njeho,
přeťož wón so za was stara.

1. list Pětra 5,7

W stawiznach starych Grjekow trónuja na Olympje Zeus a druzy bohoyo. Tam swjeća swoje rozwólne swjedźenje a přadu skradžu swoje intrigi. Za čłowjeka so dale njezajimuju, chibazo jeho trjebaja, zo by w tajkich intrigach někajku rólu hrał. Tak wjedže čłowjek swoje krótke žiwjenje na zemi. Stajnje je samowólności bohoy wustajeny. Naposledk pak ma kóždy jednotliwec smjertnu rěku přeprěčić a přebywa potom na wěčný čas w podzemju jako sćinowe stworjenje.

Stari Grjekoyo su drje dokładnje wo tym přemyslowali, zwotkel čłowjek přińdže a dokal na kóncu dže. Ale tajke přemyslowanja njejsu jim wjele wjesela wunjesli.

Z biblijje wěmy pak to hinak: Bóh stwori swět z dobrym porjadom, zo by čłowjek derje w nim žiwy był. Wot přenjeho wokomika so čłowjekej přećelnje přiwobroća. Čłowječe žiwjenje pak namaka swój najhlubši zmysł w tym, zo Božej přećelnosci wotpowěduje. W přenjej knize biblijje čitamy: „Na spočatku stwori Bóh Knjez čłowje-

ka z procha zemje a duny jemu ducha žiwjenja do nosa. A tak bu čłowjek žiwa duša.“ (1. Mójzasa 2,7)

Smy stworjeni! To je přenje zakładne wuprajenje rozprawy wo započatku stwórbje. Smy stworjeni, z tym njejsmy ani wotpadkowe produkty někajkich wojowanjow Olympskich bohoy a tež nic produkty někajkeje maćizny, kotraž je zrodžiła po nješkónčnym rječazu připadow tež Helgu abo Emila abo kaž runje rěkamy.

Bibliske rozprawy wo stwórbje njejsu wězo protokole přirodowědných slědźenjow. Skerje chcedža wuprajić, zo móže čłowjek za wšitkimi wěcami ruku dobroćiweho Wótca spóznać. Biblija wozjewja wot přenjeho wokomika: Bóh rodži nas čłowjekow a ma swoje wjeselo nad nami. Wjele za to njetreba: jenož ideju wo nas a hewak jenož to najsnadniše, štož je: proch, hlina, pjeršč.

Hadama rěka w hebrejšćinje pjeršč. Hadam pak rěka čłowjek. My smy stworjenja z pjeršće, stworjenja pak, w kotrychž jewi so Boža ideja wo nas. W nas je Bóh dobru ideju zwoprawdźił.

Bjerjemy čłowjekej dopóznać, zo je wón dobra Boža ideja, wostanje woprawdže jenož pjeršč, hlina a proch. Potom by to

tež dospołnje njewažne było, hač sym žiwy abo nic. By njewažne było, hač sym myslacy abo něhdže ležacy proch.

Biblija praji: Smy drje proch a pjeršč, smy pak wuhotowani a stworjeni po Božej ideji. Přez to, ale woprawdže tež jenož přez to, je wšitko, štož myslu a začuwam, zmysłapołne a drohotne – njeskónčnje drohotne. Bóh zaduwa čłowjekej swój dych: Za moju witalitu, za moju kmanosć, zo móžu so z druhimi čłowjekami wuměnjeć, haj, za swoje čłowjeske byće mam so tworićelskej woli Boha džakować.

Grjekscy bohoyo na Olympje njezajimuju so dale za čłowječu kreaturu. Israelića zwuraznjeja so džakowniši wo svojim Bohu: Wón njeje čłowjeka jenož po swojej ideji stworił a jemu žiwjenje dał. Wón stara so tež wšednje wo njeho a wjeseli so, hdyž so jemu derje wjedže, a je zrudny, hdyž tamny čerpi. Mamy starosciweho Wótca w njebosach. Starosciwje zajimuje so za naše wonkowne žiwjenje, starosciwje pak stara so tež wo našu dušu: Křćeńca a Bože wotkazanje stej tež džensa znamjeni jeho wulkotneje lubosće za kóždeho z nas. Bóh chce mjenujcy z nami hromadže być, nětko a do wšeje wěčnosti. **Krystof Rummel**

Žohnowane nazymske płody

Lube džěci, nazymu zravi na štomach tójšto płodow. Snano sće sej na zahrodze hižo slowku abo krušwu wotšćipnyli a sej ju čerstwu zesłodźeć dali? Abo snano sće w lěsu kastanije a žoldže zběrali a z nimi paslili? Snano sće tež hižo worjehi namakali a tute za hodowne pječwo nabok položili? Je woprawdže wulkotne, zo móžemy w nazymje telko wšelakich płodow žnjeć. Zawarjene abo skladowane w pincy dđerža so wonu hišće dołho hač přez zymu.

Nazymske płody štomow pak njejsu jenož nam čłowjekam wužitne, ale tež zwěrjatom. W comicu hrymza wjewjerčka worjeh. Wonu a mnohe druge zwěrjata so nazymu našeru. Dalše płody zběraja za zymski sklad. Wjewjerčka schowa a zahryjeba worjehi a symjenja. W zymje, hdyž ničo hinaše njenamaka, sej z tutej skladow picu wobstara. Druhdy pak zabudže, hdyž je worjehi a symjena schowała. Hdyž su wuměnjena dobre, narosće tam nowy štom. Tak pomha wjewjerčka rozmnoženju worješinow a jehlinowcow.

W comicu spyta Jank worjeh ze zubami luskac kaž wjewjerčka. Wy však wěšće, zo to njeńdže, dokelž je skorpizna worje-

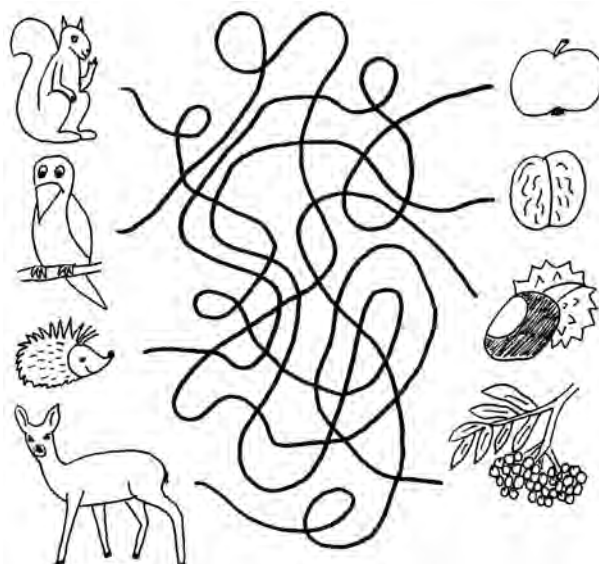
cha jara twjerda. To bychy so snano samo zuby skóncowali! Wjewjerčka ma wosebite zuby, z kotrymiž móže worjehi luskac. Tuž wobstarajće sej radšo luskac, hdyž chceće worjeh jěć. Worjehi su jara strowe, dokelž maja wosebite tuki.

Tehodla hodža so tež derje za chlósćenje. Na jednym wulkim štomje móže samo 150 kilogramow worjehow wisać! Worješiny narostu 20 metrow wysoke a móža starobu 150 lět docpěć. Pola starych štomow je zdónk jara tolsty. Najwjetša worješina Němskeje steji pola Kölna a ma wobjim třoch metrow. To rěka, zo móžeja pjeć džěci štom wobjimać.

Hdyž wo tym wšěm přemysluj, sym Bohu jara dżakowna. Nazymu da dobrym płodam narosć, zo bychy zwěrjata a čłowjekoj w zymje dosć k jědźi měli. W No-

wym testamencie je Jezus prajił, zo so Bóh wo zwěrjata a čłowjekow stara. My so potajkim njetrjebamy starosćić. Wón wě, što trjebamy, a to nam dawa. Tuž móžemy so jemu nětko w nazymje za krasne a słodne płody štomow dżakować.

Katja Meyerowa

Rys.: Katja Meyerowa

Wuhódajće: Kotre zwěrjo žerje kotry płód rady?

Zhromadźizna SET w Drěwcach

Předsydstwo přeprašuje wutrobnje na lětušu sobustawsku zhromadźiznu Serbskeho ewangelskeho towarstwa na reformaciskim dnju, 31. oktobra, do Drěwcow. Zetkamy so w 14.00 hodź. w hosćencu „Waldblick“ w Drěwcach, Tranjowska 3 (Driewitz, Drehnaer Str. 3).

Dnjowy porjad:

1. witanje a nutrność
2. rozprawje předsydstwa a rewizora
3. namjety za dalšu džěławosć towarstwa
4. přednošk dr. Annett Brězanec wo fararjenju, wosadnych a nabožinje w dženikach fararja Bogumiła Šwjele z lět 1897 hač do 1945.

Kónc budže někak w 17.00 hodź.

Čłonojo towarstwa a hosćo, kotřiž so za serbske ewangelske žiwjenje zajimuju, su lubje wítani.

Předsydstwo SET

Džěłarnička Bjesadow w Hodźiju

Hižo tójšto lět organizuje Serbske ewangelske towarstwo hromadže ze serbskimi Bjesadami jako lětnu zetkanišću za wuměnu a dalekublanje džěłarničku. Lětsa so tuta třeći króć w Hodźiju wotměje, a to sobotu, 8. oktobra, w kantoraće, Při nawsy 2 (Am Dorfplatz 2).

Wotběh:

- 14.00 hodź. zahajenje z nutrnośću (sup. Rummel) předstajenje programa „Sotra“ (O. Langner) serbski kwis (L. Malinkowa) přestawka z kofejičom
- 16.00 hodź. „Čmjela Hana“ – dwurěčne džiwadło za džěci a dorosćenych

Přeprašujemy wutrobnje wšitkich sobustawow Bjesadow, maćernorěčnych kaž tež serbsce wuknjacych a wšitkich zajimcow.

Serbske ewangelske towarstwo a Hodźijska Bjesada

Prošu informujeće so do teho wo aktualnym stawje koronapandemije w medijach a na stronje Serbskeho ewangelskeho towarstwa pod www.serbske-ewangelske-towarstwo.de.

Swójbne pućowanje a dworowy swjedžen

Při krasnym slónčnym wjedrje zetka so třiceći dźěci a dorosćenych sobotu popołdnu, 3. septembra, na Jaworkec/Maćijec dworje w Hrubjelčicach. Pućowanski cil bě lětsa hrodzišćo pola Dobruše, dokal wjedžeše romantiski puć po Sprjewinym dole. Pućowacy pochadzachu mjez druhim z Hrubjelčic, Wuježka, Rakec, Lejna, Chrósćic, Přecec, Šunowa a Budyšina. Po lěsných šćežkach nůžkowachu k skalnemu platówej při hrodzišću. Městno bě idealne za přestawku z rjanym wuhladom na wokolinu wokoło Čornych Noslic. Někotře zmuži te dźěci zalězechu na štom a mějachu tak najlěpši wuhlad do daliny. Přez Dobrušu so pućowacy do Hrubjelčic nawróćichu, hdžež bě na dworje hižo swačina ze slódnym tykancom přiřadowana.

Nawječor rozrosće ličba na dworowym swjedženju na wosomdzesat wopytowa-

Ekumeniska serbska zhromadnosć na dworje Jaworkec/Maćijec statoka w Hrubjelčicach

Foće: Jürgen Maćij

Tachantski farar Wito Sćapan (nalěwo) a Serbski superintendent Krystof Rummel swjećeštaj ekumenisku nutrnosć.

rjow. Serbski superintendent Krystof Rummel a tachantski farar Wito Sćapan swjećeštaj zhromadnje ekumenisku nutrnosć. Wšitkich tu přítomnych zwjazuje serbska rěč, wšojedne hač warja doma běrny abo neple ze selu abo sólu. Přecelstwo so raz poradzi, raz nimo kuli, rozloži Wito Sćapan a pokaza na kuchinskeho přecela, kotrehož měješe w formje drjewjaneje łžicy sobu. W přecelstwje zwjazani byc nas wobohaća, a tak je to tež z přecelstwom k Jezusej. Jan Měškank čitaše tekst ze Swjateho pisma a Marka Maćijowa próstwju.

Dźěcom skića dwór dosć móžnosćow za hrajkanje a zabawu. Suwadło a trampolin běštej stajnje wobsadźenej, runje tak awtka, wozyčki a kolesa. Při zhromadnej bjesadze so tež dorosćenym njewostudži a pražene kołbaski a solotwje při čerstwym powětrje čím lěpje slódzachu. Maćijec/Jaworkec swójbje a dalšim pomocnikam kaž tež Serbskemu ewangelskemu towarstwu słuša wulki džak za organizaciju a pohosćenje. Kompliment tež dźěcom při barje. Wone swój nadawk, napoje předawać a naliwać, z brawuru zmištrowachu.

Za kulturny wjeršk wječora běchu sej organizatorojo kapału Horjany z Chrósćanskeje wosady přeprosyli. Na dworje zaklinča dujerska hudźba a Uwe Macka zanjese znate serbske spěwy. Tež fanclub z chorhoju Horjanow bě so do Hrubjelčic podať. Někotři k serbskim a mjezynarodnym štučkam samo rejwachu. Po programje zaspěwachu Horjanam trójnu slawu. Serbske spěwy klinčachu w murjach statoka dale a wosebje wutrajni so hakle na pózdny wječoru na dompuć podachu.

Měrana Cušcyna

Nutrnosć za šulerjow

Po tym zo bě to w poslednimaj lětomaj pandemije dla njemóžne, běchu šulerki a šulerjo Serbskeje wyšeje a zakładneje šule z Budyšina na přenim dnju noweho šulskeho lěta, 29. awgusta, na ekumenisku nutrnosć do Michałskeje cyrkwy přeprašeni. Napoť jednacich pjelnješe so cyrkej z wjesotymi dźěćacymi wobličemi. Na žiwe wašnje předowaše tachantski farar Wito Sćapan wo temje „Z Božim duchom do šulskeho lěta“ a bě k temu powětrowu matracu sobu přinjesť. Zhromadnje ze šulerjemi wyšeje šule, kotřiž běchu próstwju přiřadowali, a něhdyšej wučerku nabožiny, Annemarie Simonowej, bě Serbski superintendent Krystof Rummel liturgiski ramik tu teje nutrnosće přewať. K zwukej piščelow syła šulerjow wjacekróć wjesele spěwaše.

Na kóncu přijachu wšitcy Bože žohnowanje do noweho šulskeho lěta. *Krystof Rummel*

Z předsydstwa SET

Dnja 6. septembra wuradźowachu člonjo předsydstwa Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Serbskim domje w Budyšinje. Wuhódnoćichu so njedawne zarjadowanja: Łužiski cyrkwinski dzeń w Zhorjelcu, Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń w Bukecach a dworowy swjedžen w Hrubjelčicach. Zarjadowanja běchu dobry wothłós namakali. Přichodnej předewzaći stej dźěłarnička serbskich Bjesadow 8. oktobra w Hodźiju a hłowna zhromadźizna SET 31. oktobra w Drěwčach. Předsydstwo wobzamkny, za wopomnišćo njeboh dr. Geralda Stona w Oxfordže 150 eurow dać.

Měrcin Wirth

Z předsydstwa zwjazka

Na swojim zašlym posedženju 21. septembra w Hodźiju wuradźowaše předsydstwo Serbskeho wosadneho zwjazka wo hospodarskim planje za lěto 2023. Z maťo změnamy naćiskej přiřadowaše, kiž ma so na přichodnej hłownej zhromadźiznje schwalić. Wona je planowana za 21. januara 2023 w Hodźiju. Nimo teho zaběraše so předsydstwo z prašenjom, kak maja so w přichodze serbske kemše rjadować. Chce ideje zběrać a wo nich diskutować.

Nowy spěwnik z nabožnymi spěwami za dźěci a młodostnych je nimale hotowy a přepoda so w oktobrje čišćerni. Zjawnosći předstajić ma so na adwentničce 4. decembra, jeli to wobstejnosće dowola.

Marka Maćijowa

„Chrystusowa lubosć wujedna swět“

Jako Serbowka na swětowym zetkanju Ekumeniskeje rady cyrkwjow (ÖRK)

Pod hesłom „Chrystusowa lubosć wujedna swět“ wotmě so wot 31. awgusta do 8. septembra 11. zhromadźizna Ekumeniskeje rady cyrkwjow (němsce ÖRK) w Karlsruhe. Jako člonka němskeje delegacije smědzach so na swětowym zetkanju wobdźělic a chcu tule wo tutech wosebitych dnjach rozprawjeć.

Ekumeniska rada cyrkwjow

Ekumeniska rada cyrkwjow zjednoči wjace hač 350 cyrkwjow wšelakich konfesijow z cyłego swěta, zastupjeni su tam prawoslawni runje tak kaž anglikanscy, metodisća, lutherscy abo uněrowani. Hłowna zhromadźizna wotměwa so něhdže kóždy wosom lět, k přenjemu razej bě lětsa w Němskej z hosćom.

Ze załoženja sem je ekumeniska rada skerje europske hibanje, w poslednich lětach pak je so čezišćo sylneho rozrosta aziatskich a afriskich cyrkwjow dla do juha přesunulo. Dale je so w minjenych lětach tež džen a wjace tak mjenowanych swjatokownych cyrkwjow zhromadnemu džělu w ekumeniskej radze přidružiło. Katolska cyrkej njeje z rjadnym čonom Ekumeniskeje rady cyrkwjow, ale so sylnje w njej angažuje, wosobinski postrow bamža tole podšmórny. Hladajo na hoberske wuzadanja po cyłym swěće běchu sej wšitcy přítomni přezjedni, zo móže přichod cyrkwy jenož ekumeniski być.

Předzhromadźizna indigenych ludow

Buch wuraznje jako Serbowka do delegacije Ewangelskeje cyrkwy w Němskej (EKD) powołana a tuž wobdźělich so tež na předzhromadźiznje indigenych ludow, kiž wotmě so wot 28. awgusta w Karlsruhe. Běchmy tu něhdže sto wobdźělnikow, wjětšina z nich zastupjerjo małych ludow.

Překwapilo je mje sylne wobdźělenje oficialnych zastupjerjow kanadiskich cyrkwjow, kiž wotblyšćuju chutne prócowanje tamnišich křesćanow, so z njeskutkami cyrkwjow napřečo kanadiskim prawobydlerjam rozestajeć. Ze stron USA porno temu běchu jenož zastupjerjo mjeńšin přijeli, nic pak žadyn oficialny reprezentant cyrkwjow.

Hnujace a zdžěla čezko wutrac běchu rozprawy wšelakich ludow wo čěžkich situacijach w swojich krajach kaž na přikład w Zapadnym Papua. Wujednanje, tak praji wobdźělnik z Afriki, zda so, hladajo na horjo, kiž je jeho lud za čas kolonializma a w slědowacych lětach počerpil, skoro njemóžne. Přezjedni pak sej wobdźělnicy běchu, zo wujednanje bjez wuznaća winy a pytanjom za sprawnosću móžne nje-

je. Kak daloki puć k temu hišće je, bu na předzhromadźiznje jasne.

Štyri tysac wobdźělnikow

W běhu předzhromadźizny so wulki areal hłowneje zhromadźizny džen a bóle pjelnješe. Wokoło štyri tysac mjezynarodnych hosći bě do Karlsruhe dojeło: zastupjerjo wšelakich cyrkwinskih organizacijow a křesćanskich skutkow, žurnalisća, angažowani lajkojo, hudźbnicy a dalši. My delegaća, kiž smědzachmy na wólbnych zhromadźiznach wothłosować, běchmy jenož mjeńša skupina tuteho wulkeho cyłka. Bě nas dohromady wokoło 500.

Delegacija němskeje ewangelskeje cyrkwy ličeše 13 člonow. Mnozy dalši sobudželaćerjo EKD a jednotliwych krajnych cyrkwjow pak nas přewodžachu a poradžowachu.

Rańša modlitwa a zhromadźizna

Hoberski, do njebjes sahcacy stan bě srjedzišćo zetkanja. Wšědnje so tam k rańšej modlitwy zhromadźichmy. Wušiknje zestajane teksty a liturgije zjednočachu w sebi cyrkwinske tradicije z cyłego swěta, karibiske rytmy scěhowachu tu na japonske arije abo jendželske kěrlušy. Teksty a melodije kemšow přewodžachu nas cyly džen a tworjachu bjezdweła žro swětowego zetkanja.

Póndželu, 5. septembra, smědzach hro-

Logo ekumeniskeho swětowego zetkanja cyrkwjow

madže z dalšimi zastupjerjemi małych ludow rańšu modlitwu sobu wuhotować. Bě to jónkrótne dožiwjenje, nutrnosć z telko wobdźělnikami w stanje a při wobrazowkach swjećić. Tema tuteje bě wohroženje Božej stwórby přez naše skutkowanje, kiž so w jasnych słowach a wobrazach pomjenowaše.

Po rańšej modlitwy scěhowachu wšelake zhroma-

džizny we wulkim kruhu kaž tež we wostajnych mjeńšich skupinach, tak zo bě derje móžno, so bliže zeznać a wuměnić. Po tydzenju mějach začišć, zo kóždeho znajmjeńša wot widženja někak znaju. Mjezsobnemu zeznaću polěkowachu tež dlěše přestawki mjez zarjadowanjemi a dołhe rynki, w kotrychž na wobjed a wječerjeć čakachmy. Tež po wječeri běchu husto hišće zarjadowanja. Tuž zetkachmy so w kruhu němskeje delegacije husto hakle po džesacich, zo bychmy džen wuhódnočili a temy přichodneho dnja přihotowali.

Z mnóstwa wobjednaných temow chcu tule wosebje na dvě skedźbnici.

Wójna w Ukrainje

Wězo hraješe wójna w Ukrainje rólu na swětowym zetkanju. Z wulkej napjatosću wočakowaše so přijězd ukrainskeje kaž tež ruskeje delegacije. Zo běštej wobě přijětoj, hodži so jako wulki wuspěch cyrkwinskeje diplomatije hódnočić. Byrnež z tym hrozili, njejsu Rusojo ani zašo domoj jěli ani →

Delegacija ewangelskeje cyrkwy w Němskej (EKD), mjez delegatami bayerski biskop Heinrich Bedford-Strohm (4. wotlěwa), biskopka sewjerneje cyrkwy Kristina Kühnbaum-Schmidt, biskopka za wukraj Petra Bosse-Huber a biskop srjedźneje Němskeje Friedrich Kramer (2., 4. a 5. wotprawa); předku nalěwo prezes němskeje ewangelskeje cyrkwy Annette Kurschus a serbska delegatka Lubina Malinkowa (1. a 2. wotlěwa) Foto: EKD

⇒ wobzamknjenja zhromadźizny woho-
želi, ale so aktiwnje na njej wobdžělili. To
štož w Karlsruhe zjawnje wuprajichu, bě
wězo skerje na připošlucharjow doma hač
na wobdžělnikow zhromadźizny wusměrje-
ne. K oficialnym rozmoftam drje njeje
dóšlo, tola zwonka předpodatych struktu-
row su člonoj ruskeje a ukrainskeje dele-
gacije ze sobu rěčeli, štož mam za jara
ważne. W tutym zmysle spjelni ekumeni-
ska rada cyrkwjow scyła wažnu funkciju za
prawoslawne cyrkwyje. Wona skići jenički

forum, w kotrymž so prawoslawne cyrkwyje
wšelakich tradicijow prawidlownje zetka-
waja a so rozmołwjeja.

Škit Božeje stwórby

Najwažniša tema swětowego zetkanja
pak bě bjezdweła prašenje, kak móžemy
so jako křescenjo lěpje za škit Božeje
stwórby zasadzić. Ze zadwělowanjom
rozprawjachu delegaća z juha wo situaciji
w swojej domiznje. Rozhorjeni a z wěstej
hórkosću hladaja na naš zapadny swět,

kiž z jich wida přeco hišće njejedna. Naš
planet so pali, čerpi pod suchotu a ekstre-
mnymi zliwkami, tak zo njemóžeš w dzeň
a wjace regionach krizo bydlić. Wosebje
wobydlerjo južnych krajow prošachu na-
ležnje: „Wy dyrbiće swoje žiwjenske waš-
nje změnić. Tak, kaž sće wy w zapadnym
swěće žiwi, skóncujeće naš cyly planet.“
Skoržachu wosebje na zahubne scěwki na-
šeho gospodarstwa a masoweho turizma.
Zakónčaca rezolucija swětoweje rady cyr-
kwjow je tute mysle do srjedzišća stajila.
Škit Božeje stwórby ma być najwažniši kri-
terij křescanskeho jednanja.

Dale w centralnym wuběrku

Sym dżakowna, zo smědžach so na swěto-
wym zetkanju cyrkwjow wobdžělil a wje-
selu so, zo budže mje wjetšina temow, kiž
smy tam načeli, w přichodnych lětach da-
le zaběrać. W dlěšej wólbnej procedurje
buch hromadže ze štyrjomi dalšimi dele-
gatami ewangelskeje cyrkwyje w Němskej
do centralneho wuběrka ekumeniskeje ra-
dy wuzwolena. Tutón wuběrk wopřija 150
člonow a je rozsudžacy gremij w času
mjez hłownymi zhromadźiznami.

Na našim přemim zetkanju wuzwoli-
chmy bayerskeho biskopa Heinricha Bed-
ford-Strohma za noweho předsydu central-
neho wuběrka. Jako člonka tuteho směm
w přichodnych lětach puć swětoweje eku-
meny dale slědować a přewodźeć.

Lubina Malinkowa

Na rańšej modlitwje 5. septembra modleše so farar François Phiaatae z Francosko-Poly-
neziskeje w Pacifiku za Božu stwórbu. Pokazujo na proch, z kotrehož je Bóh wšo stworił,
prošeše jeho, zo by tež z popjeła po hoberskich wohenjach w tutym lěcu nowe žiwjenje
nastalo. Jemu poboku bě Lubina Malinkowa z Rakec.

Foto: ÖRK

Šwjelowu bróžen we Wochozach wotewrěli

Bywšu bróžen na Wochožanskim farskim
dworje su pjatk, 16. septembra, jako
městnosć kultury a zetkawanja zjawnosći
přepodali. Wona je po fararju a narodnym
prócowarju Bogumile Šwjeli pomjenowa-
na, kotryž bě wot 1908 do 1913 farar we
Wochozach. Wo přesadjenje kładžiteho
twara na nowe městno, jeho přezcytne
wobnowjenje a nutřkowne wuhotowanje
je so postaralo towarstwo Šwjelowa bró-
žeň z.t.

Na swjedženski wječork witaše hosći
předsyda towarstwa Mario Weier, kotryž
tež wo stawiznach w lěće 1816 natwarje-
neje bróžnje a wo dohlich prócowanjach
wo jeje wobnowjenje rozprawješe. Serb-
sce postrowi přítomnych Inga Nowakowa,
člonka městneje Domowinskeje skupiny.
Klětnjanski farar Daniel Jordanov wuzběh-
ny dobre zhromadne džeło mjez wosadu
a towarstwom. Hamorski wjesnjanaosta
Hendryk Balko dżakowaše so za dokonja-
ne džeło. Předsyda Domowiny Dawid Stat-
nik sej přeješe, zo by bróžen plódne zetka-
nišćo serbskeje a němskeje kultury była.
Na wuznam mjenodawarja Bogumila
Šwjela skedźbni Nišćanski superintendent
Thomas Koppehl. Skupina Slepjanskeho

folklorneho ansambla poswjećenje hudźb-
nje wobrubili.

W bróžni móže so wopytowar na dwu-
rěčnych taflach wo stawiznach Wochoz,
Bogumile Šwjeli a dalšich wosadnych fa-
rarjach informować. Tež na Čelno, kotrež
sta so 1979 z woprom brunicoweje jamy,
so pokaza. Figurina we Wochožanskej

drasće swědči wo bywšej serbskosći wosa-
dy. We wosebitym wotdžělu je městno za
mjeńše zeńdženja. Wosadny kruh senio-
row so tu hižo zetkawa, tež rěčny kurs
serbsčiny w cyrkwi tu wotměwaja. Přichod-
nje ma so tež na přednoški, čitanja a po-
dobne zarjadowanja přeprošować.

Trudla Malinkowa

Farar Daniel Jordanov z Klětna (druhi wotprawa), Gertrud a Manfred Hermašec z Rowno-
ho kaž tež Tini a Nico Domelic z Wochoz na poswjećanju Šwjeloweje bróžnje 16. septem-
bra we Wochozach

Foto: Andreas Kirschke

Korla Awgust Marčka we Wósporku (hač do 1893)

Posledni serbscy fararjo we wosadach sakskeje krajnej cyrkwyje (1)

Korla Awgust Marčka (Karl August Martschke) pochadžeše z Wjelečina, hdžež bě so 18. awgusta 1824 w druhim mandželstwje kantora Jana Marčki narodžił. Nan zmóžni swojim synam wyše kublanje. Bjedrich Bohuwer studowaše prawo a dželaše hač do swojeje smjerće 1859 jako řečnik w Budyšinje. Jan Arnošt poda so na wučerstwo a přewza po nanje městno cyrkwinskeho wučerja we Wjelečinje, hdžež 1863 zemrě. Korla Awgust pak sta so z duchownym.

Po wuchodženju Budyskeho gymnazija započa we wichorojtem léće rewolucije 1848 studować teologiju w Lipsku. Zo so jako Serb wuznawaše, je z teho spóznać, zo bě člon serbskich towarstwow. W Budyšinje přisłušeše serbskemu gymnazialnemu towarstwu, w Lipsku bě sobustaw Łužiskeho předarskeho towarstwa a po studiju přistupi 1853 Maćicy Serbskeje. Dokelž hnydom farske městno njedosta, dyrbyeše so něšto lět jako domjacy wučer žiwic, mjez druhim w Cybalinu (Zibelle) w pruskej Hornjej Łužicy.

30. septembra 1858 Wósporčenje kandidata teologije Korlu Awgusta Marčku do swojeho městačka witachu, nic pak jako wosadneho fararja, ale jako rektora šule. Njedzela na to bu na němskich a serbskich kemšach, na kotrymajž sam předowaše, do zastojnstwa zapokazany.

Wóspork bě srjedz 19. lětstotka dwurěčne městačko, w kotrymž pak němske wobydlerstwo přewahowaše. Tež šula bě za čas rektora Marčki dwurěčna z oficialnym statusom němsko-serbskeje šule. Jeničkaj wučerjej – rektor, kiž bě stajnje kandidat duchownstwa, a kantor, kotryž bě absolwent wučerskeho seminara, – dyrbeštaj

wobě řeči wobknježić. To so změni z lětom 1864, jako sej susodna serbska wjes Malečicy sama šulu natwari a swoje džěci hižo do Wósporka njesćeše. Z tym w městačku ličba serbskich šulerjow nahle spadny a serbska wučba so wotstroni.

Tehdy pak Marčka njebě hižo rektor. Po wotchadze wosadneho fararja Junghänela w léće 1863 přizjewi so na wuprózdnenje městno. Štwórteho adwenta 1863 bu za fararja we Wósporku zapokazany.

Hišće jako šulski rektor woženi so Marčka 6. meje 1862 z Klaru Sattlerjec, džowku Wósporskeho wobchodnika. Mandželskim narodži so mjez 1864 a 1882 džewjeć synow, z kotrychž tři zahe zemrěchu.

Za čas fararja Marčki podžěl Serbow w městačku dale woteběraše. Tež ličba serbskich kemšerjow spadowaše, bě pak džak z wokolnych wsow pochadžacym služownym hišće nahladna. Kóždu njedzela swječachu so kemše we woběmaj řečomaj, při čimž běchu hłowne kemše, kiž so jako přenje wotměwachu, zwjetša němske, kóždu štwórtu njedzela pak serbske. Spowědž bě wob mjesac dwójce němska a jónu serbska. Spočatk 1880tych lět naliči so na serbskich Božich službach přerěznje 45 kemšerjow a k serbskemu Božemu blidu džěše 13 procent wšěch spowědnych. Při regionalnych cyrkwinskih zarjadowanjach džiwaše so stajnje na Serbow. Hdyž swječeše so we Wósporku misioniski, Gustav-Adolfski abo kajkižkuli swjeden, słušachu do programa přeco tež serbske kemše.

Swoju serbsku službu farar Marčka swěru wukonješe, dale sahace narodne prócowanja pak wot njeho njewuchadžachu. Lěto jeho kwasu bě poslednje, w kotrymž

zapaći přinošk za Maćicu Serbsku, z čimž jej de facto wot 1863 wjac njepristuješe. Serbskim naležnosćam pak njebě wotchileny, hewak njeby so zwólniwy wuprajil, w swojej kónčinje wot léta 1881 zběrać pjenjezy za Towarstwo pomocy studowacych Serbow a wot 1885 tež za twar Serbskeho domu. Na schadźowance serbskich studentow, kotraž so, organizowana wot šulskeju wučerjow, 1886 we Wóspor-

Korla Awgust Marčka (1824–1900)

Foto: wosada Wóspork

ku wotmě, farar njewustupi. Składnostnje jeho 25. zastojnskeho jubileja 1888 počesćichu jeho zastojnsy bratřa z Hłowneje konferency serbskich duchownych, kotrejež sobustaw wón bě, ze serbskim wopismom a z basnju.

Po třoch lětdzesatkach služby poda so farar Marčka jutry 1893 na wuměnk a přesydlil so do Budyšina. Z jeho wotchadom nasta prašenje, hač je we Wósporku hišće serbski duchowny třebny. Prašenje bě čim brizantniše, dokelž so najstarši syn fararja Marčki, kotryž serbsce njerěčeše, wo městno prócowaše. Bjez wjetšich protestow serbskich wobydlerjow rozsudzi cyrkwiske předstejičerstwo 1893 jednohlósne, zo njetrjeba wosada hižo dwurěčneho fararja. Konsistorstwo wobzamknjenje wokruci. Z tym njeměješe Wóspork hižo status němsko-serbskeje, ale němskeje wosady. Młody Johannes Karl Paul Martschke sta so z naslědnikom Korle Awgusta Marčki.

Z lětom 1893 přestachu serbske kemše we Wósporku. Serbske spowědže pak so hišće něšto króć wob lěto wotměwachu, swječene spočatnje zwjetša wot wuměnkara Marčki z Budyšina, pozdžišo wot wokolnych fararjow kaž hišće po 1907 wot Jana Křižana z Kotec.

Korla Awgust Marčka zemrě 18. nowembra 1900 w Budyšinje, zawostajo wudowu a šěsć synow. Swój posledni wotpočink namaka na Tuchorskim pohřebnišću. Samsne lěto jeho syn z Wósporka do Mišnjanskich stron woteńdže, na což někotři wodžacy Serbja w Budyšinje wospjet zjawnje žadachu, zo měto so městno zaso ze serbskim duchownym wobsadzić. Teho mjenjenja pak njeběchu ani Wósporčenje ani cyrkwinska wyšnosć. Tak wosta Korla Awgust Marčka posledni serbski farar we Wósporku. **Trudla Malinkowa**

Cyrkej we Wósporku

Foto: Trudla Malinkowa

K stoćinam dr. Marty Cyżoweje rodź. Křižanec z Rakec

Běše to wulka zrudoba za Křižanec/Wirthech swójbju a za Rakečansku wosadu, jako farar Korla Křižan 1924 zahe zemře a wudowu Marju rodź. Wirthech z dwěmaj małymaj džowkomaj, Marju (Marka) a Martu (Martel), zawostaji.

Młódša, Marta, narodži so 9. oktobra 1922 w Rakecach. Na serbsku lěkarku za džěci chcu spominać, dokelž njebě w jeje generaciji wjele serbskich žonow, kiž běchu studowani a na zamołwitym městnje skutkowachu. Jeje sotrowc dr. Gerhard Herrmann piše wo njej w Pomhaj Bóh č. 10/2002 (artikl je namakać w interneće pod www.serbske-ewangelske-towarstwo.de).

Ja swojej kuzinje napoť swojeho žiwjenja četa Martel rěkach, wšako bě 18 lět starša hač ja a jenož 11 lět młódša hač jeje wuj, naš nan, bywši serbski superintendent Gerhard Wirth. Widzjach ćetu Martel 1947 – běch tehdom sydom lět – při ložu swojeje choreje a stareje maćerje w Rakecach. Z njej a jeje sotru, farskej wudowu Marju Herrmannowej, wjelelětnje wučerku w Rakecach, měješe naš nan z džěcatstwa wuski kontakt. Běchu rady hromadže, bjesadowachu a pućowachu. Stare wobrazy wo tym swědča. Njebě drje žaneho serbskeho a swójbneho swjedženja, hdžež četa Martel ze swojim mužom, katolikom a džěcacy m lékařjom dr. Janom Cyžom, pódla njebě. Měještaj so jara lubo. Woženištaj so, byrnjež to wšem prawje njebě. Haj, četa Martel wědžeše, što chce. Husto přijědžeštaj ze Zhorjelca, hdžež džělaštaj a bydleštaj, domoj do Rakec. Wuski bě zwisk mjez sotromaj, z wulkoswójbju a ze Serbami.

Serbske kemše a cyrkwinske dny běchu

za ćetu Martlu wosebite a wažne swjedženje. Njefalowaše nihdže. Nječužeše pak so powołana, referaty na zeńdženjach přewzać, štož by bjeze wšeho zamóhla. Šćedriwje kładžeše dary do kolekty, dokelž bě jej džělo mjez Serbami wažne. Myslu sej, zo byštaj so do Serbow, do Budyšina, nawróćioj a tule džěłaloj, njeby-li politiska a nabožinska situacija jeju wottrašio. Četa Martel bě jako šulerka w HJ (Hitlerjugend), po tym pak žanu dowěru do politiky wjac njeměješe, haj, bě jej nuza, w NDR k „wólbam“ hić. Swěru a rady, wustojnje a zamołwiće swoje džělo jako džěcaca lěkarka při pólskej mjezy w Zhorjelu přez wšitke zastojnske lěta wukonješe.

Cyžec mandželskaj kupištaj sej čotnik a pozdžišo płachtak, z kotrymž so na Hórnikočanskim jězorce we Wulkich Žďzarach wočerstwještaj. Naše zbože bě, zo nas k temu přeprošyštaj. Tak płachtakowachmy z Cyžecomaj a našim wulkokuzenom Gerhardom Herrmannom.

Njezapomnite dopomnjenki mam na Martlu a Jana z kermušow a swinjořezanjow w Cokowje pola wuja Korle a w Třělanach pola ćety Hany. Wulkoswójbja bě w jednym duchu hromadže a w njej nimoměry rady Cyžec mandželskaj. Z nimaj po polach chodžachmy a so nad wusywami wjeselachmy. Z nimaj wjele wo politiskich nahladach rěcachmy.

Martel a Jan natwarištaj sej swójski dom w Rakecach a bydleštaj w nim na wuměnk, doniž Martel 24. awgusta 2002 njezemře a mandželski Jan do starownje w Rakecach njeprěcahny. Martel jemu jara falowaše. Džěci bohužel njeměještaj. Bychu luby staršiski dom měli.

Serbska džěcaca lěkarka dr. Marta Cyżowa (1922–2002)

Foto: prywatne

Cyžec row je na starym Rakečanskim kěrchowje při cyrkwi, a to w sewjerezapadnym rózku. Tam wotpočuja tež jeje sotra Marka (tafla dopomina tež na jeje mandželskeho-fararja, kiž bě we wójnje wostał) a jeje sotrowc dr. Gerhard Herrmann z mandželskej Marju.

Jenož rowy dopominaja hišće na sławnu Křižanec swójbju a jeje potomnikow. Herrmannec dom na Hłownej dróze 64 a Cyžec dom na Chójnowym puću 12 stej předej. Wnučka a wnuk wyšeje wučerki Marki Herrmannowej bydliťaj w Němcach. W Rakecach a druhdže pak su hišće ludžo, kiž z džakownosću na Martu Cyžowu a wšitkich swójbnych spominaja.

Pawoł Wirth

Serbska protyka 2023

Serbska protyka za lěto 2023 přepróšuje do Budyškich horow. Kak wotměnjawje hodži so wobluwowana protyka z tutej temu wuhotować, wo tym móžeće so na dołhich nazymskich wječorach při čitanju sami přeswědčić. Přetož kołowo-koło hórskoho kraja chowaja so najwšelakorije stawiznički a powěšće, zajimawostki a překwapjenki, wosobiny abo snano tež zadžěraty hórski ludžik?

Dale podawaja so zajimawosće ze swěta a w praktiskej rubrice so sportuje. Na lochke zwućowanja k scóplenju čěta slěduje „power-trening“, při kotrymž móžeće so prawje wudžětać, a na to skića so móžnosće k wotpinanju a wodychnjenju. Pisana, mnohostronka a zajimawa je znowa Serbska protyka!

LND

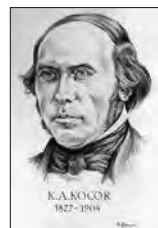
Hesla na lěto 2023

Hesla Ochranowskeje bratrowskeje wosady – to su wšědnje někotre krátke słowa z biblije – přewdžuju serbske křescanske swójbju přez lěto. Najnowše wudaće nětko w Ludowym nakładnistwje Domowina předleži. Rozmołwa je stajnje potom dobra, hdyž so partnerojo woprawdže za sebje zajimuju a so zrozumja. Mało słowow potom dosaha, jeli wone žiwjensku situacija druheho spóznaja. Hesla, krátke słowa ze Stareho a Noweho zakonja, su tajki poskitk do rozmołwy. Bibliske słowa móža jara wosobinske być, kaž rozmołwa mjez Bohom a nami. Wone móža być žiwe zetkanje z Bohom, jeli w nich swoje žiwjenje spóznawamy, druhdny njejpacy dokładnje. Hesla na lěto 2023 tajke zetkanje znowa zmóžnja.

LND

Předstajenje oratorija

„Israelowa zrudoba a tróšt“ je duchowny oratorij Korle Awgusta Kocora po słowach Swjateho pisma. Za njón bě sej komponist hrona ze Stareho zakonja sam wupytał. Dokelž pak bě Kocor jenož mały džěl orchestrowať, je so pozdžišo hudźbnik Stefan Malzew z tym zaběrať. Tak nasta 1990 skutkowy oratorij, kotryž 1994 a 2019 znowa zaklinča. Nětko smě so publikum na dalše předstajenje pod hudźbnym nawodom Judith Kubicec wjeselić. Podpěru dóstanu spěwarjo a hudźbnicy Serbskeho ludoweho ansambla wot chórow Lipa a Meja, serbskeho studentskeho chóra kaž tež wot orchestra Sinfonietta z Drježdžan. Předstajeni budžetej sobotu, 1. oktobra, a njedzelu, 2. oktobra, w 17 hodž. w Marje Marćinej cyrkwi w Budyšinje. **SLA**

Powěšće

Trjebin. Składnostnje 112. narodnin dudaka Hanza Šustera wotměchu so njedźelu, 28. awgusta, w bróžni na jeho statoku dwurěčne kemše. Po dlěšej přestawce maćerneho časa dla swjećeše je zaso wosadna fararka Jadwiga Malinkowa. Duđerjo Slepjanskeje wosady a spěwarki Rowniskich glosow kemše hudźbnje wobrubichu. Božej službje přizamkny so zabawny džěl swjedenja. Duđerjo z Wjelceje zahudźichu a Trjebinske žony postarachu so z bohatym poskitkom jědźow wo čelne derjeměće wopytowarjow na Šusterec statoku.

Hrodzišćo. We wobłuku wjesneho swjedenja skladnostnje 800lětného jubileja Hrodzišća přednošowaše sup. n. w. Jan Malink sobotu, 3. septembra, w tamnišej pohnje wobsadźenej farskej bróžni wo stawiznach wsy a wosady. Njedźelu na to swjećachu so w cyrkwi jubilejne kemše z bywšimaj wosadnymaj fararjomaj Janom Malinkom a Albrechtom Ehrlerom kaž tež z něčičim fararjom Thomasom Haenchenom.

Budyšin. Na židowskim pohrjebnišću na Mužakowskej w Budyšinje modlachu so njedźelu, 4. septembra, zhromadny kadiš k wopominanju zemřetých a zamordowanych Židow. Liturgiske teksty spěwaše aramejsce a hebrejsce kantor židowskeje wosady w Praze Michał Foršt. Po tradicijonelnym wašnju položichu přitomni kamuški na rowy. Wot lěta 1990 bě to lětsa 33. raz, zo staj Petra a Hans-Eberhard Kaulfürstecy přenju njedźelu septembra na tutu wosebitu modlersku nutrnosť přeprošyloj.

Slepo. Srjedu, 7. septembra, předstaji skupina Kolektiv Wakuum z Choćebuza zhromadnje z dalšimi młodymi wumělcami w Slepjanskej farskej bróžni swój program „Serbsko-waliziske přecelstwo“. K hudźb-

nej měšeńcy z folk, punk a elektro zaklinčachu spěwy w třoch rěčach – walizisce kaž tež hornjo- a delnjoserbsce. Džen pozdžišo předstaji so program na Wićazec kuble w Kumšicach. Dale sledowachu wustupy w Nuknicy, Choćebuzu a Berlinje.

Rakecy. Wo dóntach serbskich wupučowarjow do Ameriki a Awstralskeje w 19. lěstotku rozprawješe Trudla Malinkowa 7. septembra w Rakečanskej farskej bróžni. Čitanje z knihi „Ufer der Hoffnung“ sčeho waše pjatnaće zajimcow. Na wječork běštaj zhromadnje přeprasyloj Rakečanska Bjesada a městna Domowinska skupina.

Bukecy. Na iniciatiwu Bukečanskeje Bjesady zahaji so 19. septembra na Bukečanskej farje serbski rěčny kurs. Štyrnaće wobdźělnikow přińdže z Bukey, Mješic, Wuježka, Špikałow, Kubšic, Wadec, Trjebjenjcy a Wujezda. Kurs nawjeduje Julian Nyča z Rěčneho centruma WITAJ.

Wulke Ždźary. W lěće 1925 poswjećeny pomnik za padnjonych Přenjeje swětowej wójny při kěrchowje we Wulkich Ždźarach ma so w přichodnymaj lětomaj wobnowić. Wulkomyslnje wopomnišćo, wobstajace z pokruha murje a wysokeho srjedźneho stołpa, je hižo dołho w hubjenym stawje. Tež něhdy přičinjeny serbski napis „Našim padnjonym“ tam hižo dawno wjac čitać njeje. K 650. rónicy Wulkich Ždźarow w lěće 2024 chcedza wopomnišćo znowa poswjećić.

Zbožopřeca

Dnja 20. oktobra woswjeći knjěz **Günter Wjenk** w Drěwcach swoje 75. narodniny. Gratulujemy jubilaraj wutrobne a přejemy jemu bohate Bože žohnowanje.

Dary

W awgusće je so darilo za Pomhaj Bóh 12 eurow. Bóh žohnuj dar a darcěla/ku.

Spominamy

Před 150 lětami, 15. oktobra 1872, zemřě we Łazu farar **Handrij Zejler**. Rodženy 1804 jako syn žiwnosćerja a studnjerja w Słonej Boršci studowaše teologiju w Lipsku a skutkowaše po pjeć lětach jako pomocny předar a diakon w Klukšu wot 1835 hač do swojeje smjerće jako farar we Łazu. Z młodych lět wěnowaše so serbskemu džělu. 1830 wuda serbsku gramatiku, 1842 załoži Tydžeńske Nowiny a 1844 časopis Misionske Powěšće. Jako znaty serbski basnik sprěceli so z hudźbnje wob-

darjenym młodym wučerjom Korlu Awgustom Kocorom. Zhromadnje załožištaj 1845 serbske spěwanske swjedenje, kotraž wuznamnje k narodnemu wozroźdenju w Serbach přinošowachu, a stworištaj wjacore serbske oratorije. Zejler plaći jako załožer serbskeje narodneje literatury a słuša ze swojim mnohostronskim skutkowanjom k wusahowacym wosobinam serbskich kulturnych stawiznow. W ródnej Słonej Boršci dopominatěj na jeho pomnik na nawsy a tafla na ródny statoku. Tež we Łazu je Zejlerjej pomnik postajeny a na kěrchowje hlada so jeho row. Wšelake zjawne zarjadnišća kaž dom, šula, towarstwo, župa Domowiny, pioněrske přecelstwo, studentski internat, ratarske drustwo a wjacore dróhi běchu a/abo su po nim pomjenowane. W naprašowanju Serbskeho rozhlósu w lěće 2005 wuzwoli so Handrij Zejler za „najstawnišeho Serba“. T.M.

Přeprošujemy

- 02.10. 16. njedźela po Swjatej Trojicy**
10.15 kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhlósu (farar Haenchen)
14.00 serbsko-němske drastowe kemše w Ptačecach (farar dr. Reichelt)
- 08.10. sobota**
14.00 džěłarnička Bjesadow w Hodźiju
- 09.10. 17. njedźela po Swjatej Trojicy**
10.00 dwurěčne kemše w Bukeych (farar Haenchen)
- 12.10. srjeda**
19.00 Bjesada w Rakecach w farskej bróžni
- 13.10. štwórtk**
18.30 Bjesada w Bukeych na farje
- 16.10. 18. njedźela po Swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhlósu (sup. n. w. Malink)
- 31.10. Reformaciski džen**
14.00 zhromadźizna SET w Drěwcach
14.00 serbska namša z Bóžym blidom w Choćebuzu (farar Jachmann)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhlósu (fararka Malinkowa)
- W nowembru wusyła so ewangelske Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhlósu.*
- 02.11. srjeda**
19.00 Bjesada w Hodźiju na kantoraće
- 06.11. dopředposlednja njedźela cyrkwinskeho lěta**
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhlósu (sup. Rummel)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawačelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čiść: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknjenych wot Němskeho zwjazkowneho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

Lětny abonement plaći 8 eurow.